

De nationale Kinowedstrijden

van 1927 tot heden.

Ieder jaar opnieuw is het grootste smalfilm-evenement: de Nationale Kinowedstrijd der Nederlandsche Smalfilmliga. Daaruit worden toch de films gekozen, die Nederland op het Concours International vertegenwoordigen. Afgezien daarvan, is reeds de rondreis van de bekroonde films langs de afdelingen der Nederlandsche Smalfilmliga een belangrijk gebeuren. Zulk een wedstrijd is altijd een stimulans om de films af te maken, wat, volgens de ervaring van veel amateurs, het moeilijkst is. Het begin is er wel, doch een film afmaken, daartoe komt het maar zelden.

Men denke niet, dat de Smalfilmliga de eerste is geweest, die nationale filmwedstrijden hield! De Nederlandsche Amateur Fotografen Vereeniging te Amsterdam, de groote landelijke vereeniging, heeft ook op filmisch terrein niet stil gezeten. Op 2 April 1927 sloot de inzending voor den eersten kinowedstrijd, waarvoor zelfs 12 films waren ingezonden! De eerste prijs werd gewonnen door Dick Laan, Wormerveer met de films „Wandelbosch Groenedaal” en „Vier overwinningen op één

dag”. De tweede prijs met „Nederlandsch Oost Indië in handel en wandel” door Prof. Dr. J. v. Rees en de derde prijs met „Zonnige Jeugdmomenten” door den heer A. J. C. Daamen te Amsterdam, die tevens de „Focus” plaque, ter beschikking gesteld voor de aardigste kinderfilm, ontving.

Het is aardig om uit de notulen der N.A.F.V. over te nemen wat de secretaris, de heer Leo R. Krijn, over de kwaliteit opmerkte: „Uit de goede, zowel als de minder goede opnamen, bleken de volgende lessen te trekken: Het opnemen met een stilstaand toestel van een bewegende scène voldoet beter dan een opname van een stilstaande scène uit een bewegend voertuig. Om den toeschouwer niet te vermoeien, moet de film-scène zoo rustig mogelijk zijn. Het toestel moet daarom weinig bewegen, zoodat het oog rust heeft voor den achtergrond en alleen de bewegende personen in zich heeft op te nemen. De scènes moeten niet te kort zijn en de slinger moet niet te langzaam bewogen worden.

Het werkt niet altijd storend als de

opgenomen personen naar het toestel kijken, maar vaak loopen ze dan hou-terig of lachen krampachtig, hetgeen het natuurlijke van hunne beweging geheel bederft. Bij natuuroptnamen voldoen wa-tervallen, rivieren, enz. beter dan een panorama-opname, waarbij het toestel een boog beschrijft.

Als laatste punt had ik willen noemen „Hollywood niet concurreeren“, als de heer Dick Laan met zijn inzending „Vier overwinningen op één dag“ niet bewezen had, dat het wel degelijk mo-gelijk is als amateur een boeiende film, met tricks, in elkaar te zetten, zonder daarvoor speciale houten steden te bou-wen“. Hoe actueel is dit stuk nu nog!

Wat de formaten betreft: waren de normaalfilm, 9½ en 16 mm vertegen-woordigd.

De tweede wedstrijd werd in 1928 gehouden en beoordeeld op 25 April. Wederom was de heer Dick Laan de winnaar van den eersten prijs met twee films „Hoe de Zaaansche molens ver-dwijnen“ en „De droom van een H.F.C.ertje“. Den tweeden prijs won de heer H. Simons met „Mijn reis door Amerika“; den derden prijs de heer L. Blok met „Het bloembollenbedrijf“.

In dien tijd is ook de Kinosectie der N.A.F.V. opgericht, later over-gegaan in de Liga. Waren voor deze eerste prijsvragen alle formaten nog toegestaan, het tijdschrift „Focus“ heeft in 1930 de eerste prijsvraag alleen voor 16 mm georganiseerd. Er werden vijf smalfilms ingezonden, waarvan de film van den heer A. Carré, Rotterdam, de „Focus“ Meesterplaquette verwierf. Den tweeden prijs verwierf H. Polak, Amersfoort en derde prijzen: J. de Heer Lzn., A'dam en A. Nipius Sr., Bandoeng.

Het volgende jaar werd de tweede „Focus“ prijsvraag gehouden en met grooter succes, want toen waren van 9 inzenders 14 films ingekomen! Dat ging alles in combinatie met de N.A.F.V. te Amsterdam, want de bekroonde films

werden steeds op de vergaderingen van de Kinosectie gedraaid.

De speciale prijs voor zeer hoog-staand werk, de „Focus“ Meesterpla-quette, werd toen toegekend aan de hee-ren Carré en Scheffer te Rotter-dam voor hun prachtige film „Dieren-studie“, opgenomen in de diergaarde en prachtig van techniek en montage. De eerste prijs werd door A. Müller, Monaco, gewonnen; twee tweede prij-zen door Ing. J. v. Dijk, Amsterdam en Fr. Eulderink, Enschedé, die het aar-dige boek „Wij Filmen“ schreef. Dat was het eerste Nederlandsche Smalfilm-boek.

Twee derde prijzen werden gewonnen door Mr. D. Haalman, Utrecht en den eersten secretaris der latere Smalfilm-liga, den heer D. Knecht met een film over Venetië.

Vanaf 1932 zijn de nationale kino-wedstrijden uitsluitend door de Neder-landsche Smalfilmiga georganiseerd, omdat zowel de N.A.F.V. als de Re-dactie van „Focus“, dit werk volgaarne aan de nieuwe jonge vereeniging over-lieten.

De eerste wedstrijd had nog twee klassen, n.l. voor 9½ mm en voor 16 mm. In de eerste klasse won toen K. v. Vliet met „Werkdag“ den twee-den prijs (eerste niet toegekend) en Fr. Eulderink den derden prijs met „Lente improvisatie“.

De klasse B. werd dadelijk belang-rijker door de prachtige film van Carré en Scheffer „De Straat“. Dit was een zuiver do-cumentaire film, die toen grooten opgang maakte. D. Knecht met „Zoutelande“ won 'n 2en prijs

Uit de film
„Zoutelande“
van D. Knecht.

en den derden prijs won weer A. Carré met „Op de grens van land en water“.

De ijverige secretaris wist toen een klinkende jury bij elkaar te krijgen, waarin vereenigd waren de bekende film-criticus L. J. Jordaan, Amsterdam; A. v. Domburg, Amsterdam; Mannus Franken, Amsterdam; J. C. Mol, Haarlem en G. J. Teunissen, Wassenaar.

Zoo is ieder jaar een belangrijke nationale smalfilmwedstrijd gehouden met groote opoffering van de juryleden, die dikwijls heele dagen en nachten hebben gewerkt. Het heeft reeds tot critiek aanleiding gegeven als de leden hoorden, dat de jury van 'smiddags drie uur tot 'snachts twee uur films had gezien! U moet zich niet voorstellen, dat dit dan was uit medelijden met die arme juryleden, doch uit medelijden met zichzelf, omdat men vermoedde, dat de juryleden, na zulk een langen werkdag, niet meer in staat zouden zijn om films behoorlijk te beoordeelen!

Ondergeteekende heeft alle jury-beoordeelingen meegemaakt, dikwijls als jurylid en moet zeggen, dat ook bij de laatste films, wanneer men een heelen dag had gekeken, de belangstelling toch

altijd gespannen was en een volkomen nuchter oordeel wel degelijk mogelijk bleek.

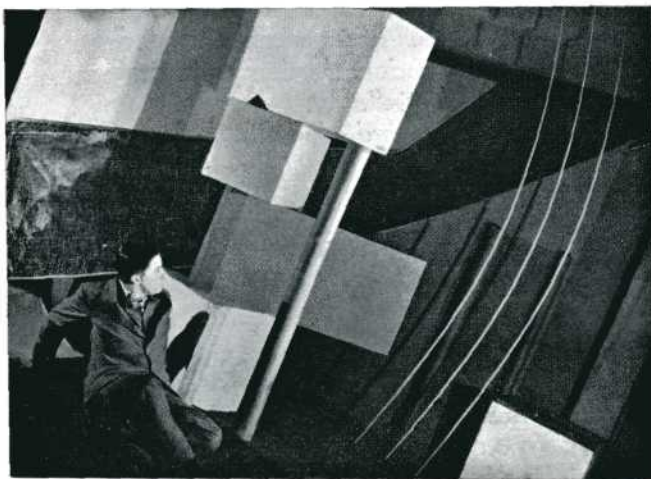
Het gehalte en het genre.

Het gehalte was in de eerste jaren reeds zeer hoog. Technisch zijn de films steeds knap geweest, maar naar den inhoud heeft zich met de jaren een groote verandering voltrokken. Waren de eerste films vrijwel alle documentair, op het voorbeeld van Joris Ivens en was alleen Dick Laan bezig aan amateur-speelfilms, sinds de komst van de Fransche film „Week-end“ en ook later door de Fransche film „Mirage“ van Pierre Boyer, is er in Nederland een duidelijke ommezwaai gekomen in de richting van de speelfilm. Hierdoor bleek echter tevens hoe bovenmenscheijk moeilijk voor amateurs een goede speelfilm is. Dit bleek wel ten duideljkste uit het feit, dat geen onzer speelfilms het op een internationaal concours meer tot een goed resultaat kon brengen. In zulk een speelfilm gaat geweldig veel tijd zitten, terwijl de filmstof en het gekozen motief zeer eenvoudig en toch spannend moet zijn. Op het oogenblik is de toestand zoo, dat er zoowel voor speelfilms als voor documentaire belangstelling is, maar de speelfilm wint het nog altijd.

Konden de eerste jaren de Nederlandsche films op het Internationale Concours hooge prijzen winnen, later is dat geen een keer meer gebeurd. In 1933 won de film „Camera Avontuur“ van P. Reynders, Eindhoven, slechts één tweeden prijs en wij meenen, dat dit de laatste is geweest, die door een Nederlander is gewonnen.

Er zijn twee doeleinden van onze vereeniging, n.l. om die amateurs te vereenigen, die hun smalfilmerij zuiver als familiesport beoefenen, waarbij aan deze amateurs filmtechnische voorlichting gegeven wordt. Dat is ook een belangrijk doel.

Toch heeft een ander doel bij de vorming van de Liga voorgezeten, n.l.

Uit „Weekend“ de Fransche film van Lemare en Valdes, die in 1932 op het Concours als groote amateur-speelfilm geweldig insloeg. Deze film heeft meteen een ommekeer in de Nederlandsche smalfilmwereld teweeggebracht en deze op de speelfilm gericht.

werkelijk belangrijke stukken kleine filmkunst te doen maken. Men wilde de mogelijkheid scheppen, dat jonge, begaafde filmamateurs misschien zelfs wel den weg naar de vakfilm zouden vinden.

Deze verwachting is niet vervuld. Dat behoeft ook niet. Zij vinden zelf den weg wel, ook zonder onze Liga. Maar wat wèl moet terugkeeren, dat is de intense belangstelling voor het wonder, dat de amateur-smalfilm is! Konden vroegere geslachten als zij rijk waren, zich de weelde van een portret veroorloven, tegenwoordig kan vrijwel iedereen zich de weelde van een smalfilmprojector veroorloven. En is het dan geen wonder, dat men den geheelen levensgang van een klein kind kan vastleggen? Dat men, wanneer een meiske, 6, 7, 8 of 10 jaar is geworden, op een kostelijken kindermiddag de eerste babyfilms van de jarige kan afdraaien?

Toekomstmuziek.

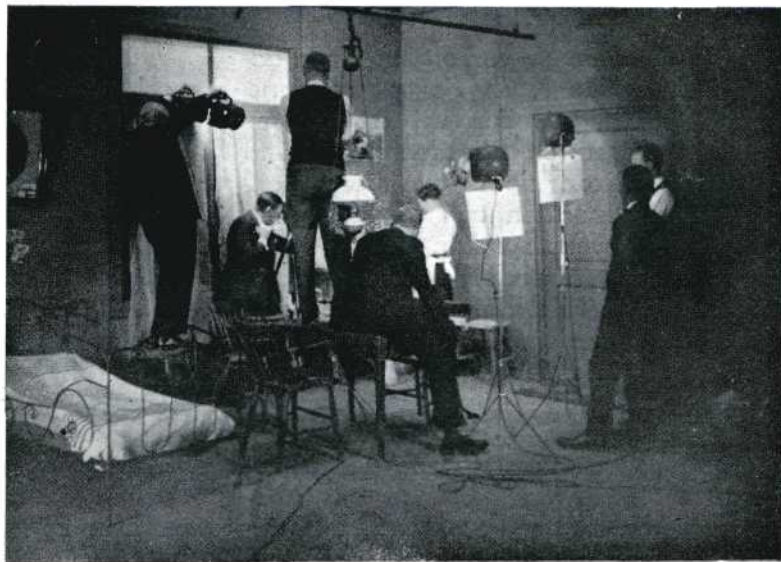
Een mijlpaal als deze is een uitgezochte gelegenheid om te mediteeren over wat voorbij is, maar ook om den blik te laten gaan naar de toekomst.

Het spreekt vanzelf, dat in dezen grootschen tijd de aandacht naar andere dingen uitgaat, maar wanneer straks de oorlog voorbij zal zijn en een algemeene cultureele opbloei moet beginnen, breekt ook een nieuwe toekomst voor de smalfilm aan. De smalfilm is een hobby, een liefhebberij bij uitnemendheid. Zij kan het gezin samenbinden op een prachtige wijze, omdat iedereen bij een gezamenlijk te verfil-

men onderwerp zijn eigen taak kan hebben. Daarbij is een eigen familie-archief van groote beteekenis, ook in cultureel opzicht, vooral wanneer men aandacht schenkt aan de groote mogelijkheden van de film in het opnemen van omstandigheden, gebruiken, die met het gezin als spelerstroep zich daar kunnen afspelen. Het is vooral het cultureele deel van de film, dat, naar onze meening, veel en veel meer moet worden „gecultiveerd”. Niet alleen wát de kinderen doen, maar hoe zij het doen. Hoe een jongen van zes, van twaalf, van achttien zijn dag doorbrengt, wat er allemaal bij te pas komt, dat kan voor later een buitengewoon belangrijk stuk film worden. Dat daarnaast de absolute film, de echte schoonheidsfilm, ook zonder geluid, bijzonder belangrijk kan zijn, hebben wel de schitterende Nederlandsche films bewezen. Wij noemen in dit verband het prachtstuk van J. Clement „Wonderen van schaduw en lijn”, ook internationaal bekroond.

Geluidsfilms voor amateurs?

Dat is nog maar verre toekomstmuziek. Het kan wel degelijk, maar het stelt zooveel eischen aan opname en aan projectie, dat wij voorloopig nog niet gelooven, dat aan de 8 mm dit ideaal zal worden verwerkelijkt.

De enthousiaste afdeling Eindhoven in 1933 aan het werk voor de speelfilm „Illusie”. Camera: D. Knecht, lichttechniek: Peter Reynders.

De Wereld-wisselprijs, door Nederland geschonken aan de Unifa, de internationale organisatie.

De formaten.

Was in het begin van de Smalfilm-liga 16 mm favoriet en kon de $9\frac{1}{2}$ mm

eigenlijk al niet meer meekomen, de groote ommekeer is gekomen in 1932, toen de Cine Kodak 8 verscheen. Dat werd het filmformaat bij uitnemendheid, waarvoor zelfs enthousiaste 16 mm menschen langzaam, maar zeker hebben moeten zwichten. De ernstige filmers hebben naast hun 8 mm camera, voor speciaal werk nog wel hun 16 mm behouden, maar het zou onjuist zijn als men de 16 mm nog alleen als amateurformaat kenschetste. 16 mm is geworden het formaat voor reclamefilms en cultureele films, voor vereenigingen, vooral omdat daarop geluidssmalfilm mogelijk is. Het amateurformaat is echter 8 mm geworden.

Moge de toekomst ons in de eerste plaats vrede brengen en daarna, wat de smalfilm betreft, een nog steeds opgevoerde gevoeligheid en een steeds verfijnde korrel!

Wij hopen, dat in het tweede tiental jaren, dat de Liga bestaat, een vredige ontwikkeling mogelijk is en alle aandacht geschonken zal worden aan de groote mogelijkheden, die ook nu nog voor de amateurcinematografie zijn weggelegd.

DICK BOER.